

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 70/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om regeringens åtgärder för att främja den cirkulära ekonomin och förhindra att mikroplaster hamnar i naturen och i människans näringskedja.

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 70/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Sarkomaa /saml:

Vilka åtgärder har statsrådet vidtagit för att förhindra att mikroplaster hamnar i naturen och i vår näringskedja och

hur ser statsrådets kommande åtgärder ut för att påskynda den cirkulära ekonomin och minska användningen av engångsplast samt för att bromsa upp spridningen av plast i naturen och människan?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

För att vi ska kunna lösa utmaningarna i anknytning till plaster behövs ett flertal åtgärder som verkar i samma riktning såväl i Finland, i EU som internationellt. Dessa åtgärder gäller både påskyndandet av cirkulär ekonomi samt havs- och vattenskydd. Finland vill framskrida i plastfrågan med nationella åtgärder, men är aktiv och påskyndar lösningar på plastproblemet även mera omfattande inom Europeiska unionen.

EU:s kommission godkände i januari 2018 den första Europaomfattande plaststrategin. Ett av strategins väsentligaste mål är att minska problemen som beror på plastavfall och plastskräp. I samband med strategin publicerade kommissionen ett laginitiativ om mottagningssystem för far-tygsavfall och kommer ytterligare under våren att publicera ett laginitiativ om engångsplaster. I plaststrategin ingår också ett flertal åtgärder inriktade mot att minska mikroplastproblemet. Dessutom ställer kommissionen som mål att alla plastförpackningar som har släppts på marknaden inom unionen ska kunna återvinnas eller återanvändas före år 2030.

För flera problem i anknytning till plaster och mikroplaster är åtgärder på EU-nivå av väsentlig betydelse. Utgångspunkten är att begränsningarna för användningen av ämnen i första hand bereds på EU-nivå för att så omfattande genomslagskraft som möjligt ska kunna garanteras. Som en del av EU:s plaststrategi bereder Europeiska kemikalieverket ett förslag i enlighet med EU:s kemikalieförordning (REACH-förordningen) för att begränsa mikroplast i olika produkter som till exempel kosmetika, tvättmedel och målarfärg. Finland anser det viktigt att olägenheterna från

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 70/2018 rd

mikroplaster i fråga om de viktigaste utsläppskällorna begränsas i omfattande utsträckning och betonar vikten av att beredningen framskrider raskt.

Miljöministeriet har också börjat bereda nationella åtgärder för att minska de skadliga effekterna av plaster (plastvägkarta). För beredningen tillsätter MM en arbetsgrupp i vilken de viktigaste ministerierna, organisationerna och forskningsanstalterna deltar. Arbetsgruppen har som uppgift att fastställa och prioritera kort- och långsiktiga åtgärder genom vilka Finland kan minska miljö- och hälsoskadorna som plastavfallet och plastskräpet orsakar, effektivisera tillvaratagandet och återvinningen samt produktplaneringen, skapa förutsättningar för nya innovationer för cirkulär ekonomi och minska beroendet av fossila råämnen. Arbetsgruppens förslag (vägkarta) kommer att vara färdig i september. Behandlingen och verkställandet av EU:s plaststrategi liksom laginitiativen framskrider parallellt med Finlands eget vägkartsarbete.

Statsrådet har genom åtgärdsprogrammet för havsvården som godkändes 2015 låtit forskningsanstalter utreda förekomsten av mikroplaster i hav och sjöar (http://www.syke.fi/fi-FI/SYKE_n_meriroskahankkeet). Mikroplaster finns såväl i havet som i insjöarna och enligt utredningarna har de också konstaterats till exempel i flaskvatten. Trots att uppgifterna om anhopningen av plast i oceanerna är alarmerande, är läget i Östersjön inte lika oroväckande, även om det handlar om ett potentiellt problem. Man känner inte ännu till mikroplasternas hälsoeffekter och det behövs mer forskning om dessa.

I EU:s ramdirektiv om en marin strategi från 2008 var målet att nedskräpningen av den marina miljön inte ska ha skadliga följder för kust- och havsmiljön. Förekomsten av mikroplaster i havet följs regelbundet upp i uppföljningsprogrammet för havsvård och staterna kring Östersjön samarbetar i frågan.

Den nationella havsvårdsplanen uppdateras sommaren 2018 och avsikten är att i det här sammanhanget ta i bruk god miljöstatus för havsmiljön gällande mikroskräp. I havsvården ställs också allmänna mål upp som styr åtgärderna för att minska nedskräpningen. Vid tidpunkten för hörande lades fram mål om en minskning av makroplaster i havsmiljön och omsorg om avlopprengöringsverkens rengöringseffekt med tanke på mikroskräp. Åtgärdsprogrammet för havsvårdsplanen uppdateras 2021. Finlands Miljöcentral har våren 2018 som en del av åtgärderna för havsvård lanserat kampanjen Meriroskahaaste. Det är en för alla öppen tävling i vilken man söker lösningar för att minska skräpmängden som hamnar i Östersjön.

Finlands arbetar aktivt på EU-nivå och nationellt för att lösa problem i anslutning till plast.

Helsingfors 26.3.2018

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen